

SALVADOR VILASECA ANGUERA. NOTES BIOGRÀFIQUES

Jaume MASSÓ CARBALLIDO

Nascut a Reus, el 17 d'abril de 1896, en el si d'una família relativament modesta —el pare de Salvador Vilaseca tenia un obrador de sabater en la casa pairal—, correspongué amb escreix l'esforç en ell esmerçat i s'aplicà amb molt de profit en els estudis duts a terme en la seva ciutat natal i, més endavant, a les universitats de Madrid i Barcelona. En els anys de la seva primera joventut fou un dels membres més destacats de l'Agrupació Excursionista de Reus i s'interessà molt especialment per la geologia i per les ciències naturals (carrera que fins i tot començà a estudiar), i publicà diversos treballs d'aquesta temàtica (entre 1915 i 1923) i fent-se càrrec de la secretaria de la Institució Catalana d'Història Natural (1920-1922). També va ser membre de la Societé Astronomique de France (1914) i de la Sociedad Ibérica de Ciencias Naturales (1923). Milità en la Joventut Nacionalista de Reus, de la Lliga Regionalista (1918).

Els seus estudis a la Universitat de Barcelona (va ser deixeble del doctor Nubiola i degà dels interns pensionats de l'Hospital Clínic) i la pràctica professional (es llicencià en Medicina i Cirurgia l'any 1921) l'anaren allunyant a poc a poc d'aquestes aficions, tot i que el ferm contacte que mantingué sempre amb l'anomenat excursionisme científic

el portà a consolidar un vessant molt més durador (encetat el 1919) i força més reeixit: l'arqueologia prehistòrica. Després d'exercir de metge a Montbrió del Camp, s'instal·là definitivament a Reus, on es va casar (el 2 de desembre de 1922) amb la filla del també metge Eduard Borràs, i aconseguí, uns quants anys després, entrar com a consultor a l'Institut Pere Mata (a l'agost de 1927), fet que decidí la seva dedicació al món de la psiquiatria —tot deixant de banda uns primers treballs sobre ginecologia i altres especialitats mèdiques (com l'analítica). De la seva vida professional, cal destacar-ne la seva llarga activitat com a metge inspector de la companyia de ferrocarrils MZA (primer) i de la Renfe (després, fins a 1964) i com a forense del partit judicial de Reus (substituit des de 1923 i titular des de 1935, recobrà el càrrec després de la Guerra Civil, l'any 1942, i el va exercir fins a l'any 1968, tot i que hi tingué relació fins pràcticament la seva mort), la seva important tasca com a director de l'Institut Pere Mata (febrer de 1940 – desembre de 1960) i els seus valuosos treballs sobre història de la medicina reusenca (que compaginà, des de 1921, amb els de prehistòria, tot i que amb menys intensitat i més intermitència). Va participar en diverses edicions del Congrés de Metges [i Biòlegs] de Llengua Catalana i va ser membre de la Societat de Biologia de Barcelona i de la Sociedad de Medicina Mediterránea.

Arran de la difusió dels seus primers treballs de temàtica prehistòrica, entrà en contacte amb l'important nucli arqueològic universitari format al voltant de la figura emblemàtica de Pere Bosch Gimpera (especialment amb Lluís Pericot, Josep de C. Serra i Ràfols i Joan Maluquer de Motes, amb els quals mantingué sempre una excel·lent relació) i àdhuc amb altres investigadors comarcals d'una formació autodidacta similar, com Joan Serra i Vilaró. Les seves activitats, durant els anys vint i trenta, el van portar a ser membre —entre d'altres— de l'Associació Catalana d'Antropologia, Etnologia i Prehistòria, de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona (1927), de la Sociedad Española de Antropología, Etnografía y Prehistoria (1931) i, en l'àmbit internacional, de l'Institut Internacional d'Anthropologie (1928). També va ser vocal del Patronat del Museu d'Arqueologia de Barcelona (1932-1936).

A Reus, no es pot oblidar tampoc la seva intensa relació amb el Centre de Lectura: president de la Secció Excursionista (1922), vocal i president efectiu de la Junta de Museus (1924 i 1930), redactor en cap de la *Revista* de l'entitat (1927-1929) i vicepresident de la Junta Directiva (1931). Les seves recerques en bona part de la Catalunya meridional —amb diversos

col·laboradors— li van comportar un gran prestigi en el món científic, alhora que li van permetre la formació d'una important col·lecció arqueològica —que aniria incrementant amb els anys i que, pòstumament, s'integraria a l'actual Museu Comarcal Salvador Vilaseca. Paral·lelament, fou un dels fundadors i el primer director (fins a la seva mort) del Museu Municipal de Reus, inaugurat el 1934. Després del període de la Guerra Civil, durant la qual va col·laborar en les tasques de salvament del patrimoni cultural (Bosch Gimpera el va nomenar inspector de la zona arqueològica de Reus), ben aviat pogué reprendre i augmentar extraordinàriament les seves activitats arqueològiques, gràcies al seu nomenament de comissari provincial d'excavacions (maig de 1941) —un important càrrec oficial que mantingué fins al gener de 1970 i que, tot i el seu caràcter honorari, li permeté una considerable llibertat de moviments i la realització de nombroses intervencions en jaciments prehistòrics. D'altra banda, reorganitzà el Museu i l'Arxiu Històric de Reus i també va recuperar i ampliar progressivament la seva relació amb el món cultural reusenc i provincial: el 1940 és nomenat soci de mèrit de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense (ho era de número des del 1933); el 1947, membre de la Comissió Provincial de Monuments; el 1948, vocal de la Junta Directiva del reobert Centre de Lectura de Reus (i diversos càrrecs directius en la de la seva Secció Excursionista); el 1949, soci de mèrit (i després membre del consell consultiu) de l'Associació Arqueològica de la vila de Santa Coloma de Queralt; el 1950, conseller corresponent de l'Institut d'Estudis Ilerdencs; el 1951, cofundador i conseller de l'Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV (director, entre 1962 i 1970); el 1952, cofundador i conseller-assessor de l'Associació d'Estudis Reusencs (president, des del 1967); el 1970, vocal del Patronat del Reial Monestir de Santa Maria de Poblet, etc.

La qualitat dels seus treballs i l'interès de les seves troballes van arribar a ser reconeguts internacionalment i diverses acadèmies i entitats científiques estatals i estrangeres el van inscriure entre els seus membres: la Real Academia de la Historia (Madrid), l'Institut d'Estudis Ibèrics i Etnologia Valenciana de la Institució Alfons el Magnànim (València), la Real Academia de Nobles y Bellas Artes de San Luis (Saragossa), el Deutsches Archäologisches Institut (secció de Madrid), l'Associação dos Arqueólogos Portugueses (Lisboa), l'Istituto Internazionale di Studi Liguri (Bordighera), l'Asociación Española para el Estudio del Cuaternario (Madrid), la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi (Barcelona), el Patronato "José Mª Quadrada" de Estudios e

Investigaciones Locales (CSIC), la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans, etc.

Fou honorat també amb diferents premis i distincions: accèssit al V Premi Francesc Vives, de l'Institut d'Estudis Catalans (1936); premi extraordinari en els Jocs Florals de Reus (1948); premi Antonio de Nebrija, del Consejo Superior de Investigaciones Científicas (1950); Officier dans l'Ordre des Palmes Académiques (1961); premi Reus en la Prehistòria, dotat per Antoni Pedrol Rius i convocat pel CSIC (1972); Medalla d'Or de la Ciutat de Reus (pòstuma, 1975), etc. El seu quadre forma part —des del 1975— de la Galeria de Fills Il·lustres de l'Ajuntament de Reus i a la casa on va néixer (la número 51 del raval de Santa Anna) hi ha col·locada —des del 21 de juny d'enguany— una placa d'homenatge, penyora de la seva ciutat. Al final del mes de setembre s'obrirà al Museu Comarcal Salvador Vilaseca una àmplia exposició dedicada a les diferents facetes de la seva personalitat.

Traspassat el 13 d'abril de 1975, va deixar una producció bibliogràfica de més de dos-cents títols, entre articles, opuscles i llibres, en català, espanyol i francès. De la seva obra prehistòrica, cal destacar-ne els tres llibres de síntesi, perfectament complementaris: *La indústria del sílex a Catalunya. Les estacions tallers del Priorat i extensions* (Reus 1936), *Las industrias del sílex tarraconenses* (Madrid 1953) i *Reus y su entorno en la Prehistoria* (Reus 1973).